

Analiza Form Wsparcia w 13 konkursie o zlecenie realizacji zadań

Streszczenie raportu

marzec 2014;Test

I. Spis treści

1.	Cel	2
2.	Informacje ogólne odnośnie 13 konkursu o zlecenie zadań	2
3.	Katalog form wsparcia	2
4.	Liczebność form wsparcia w podziale na typy wsparcia	3
5.	Dobór formy wsparcia do zaplanowanych działań	3
6.	„Problemowe” formy wsparcia	3
7.	Formy wsparcia a stopień niepełnosprawności BO	4
8.	Formy wsparcia a rodzaj niepełnosprawności BO	5
9.	Formy wsparcia a liczba osób uczestniczących w jednej sesji	5
10.	Błędy we wsparciu grupowym/indywidualnym	6
11.	Formy wsparcia a czas jednej sesji	6
12.	Formy wsparcia a liczba prowadzących	7
13.	Formy wsparcia a drugi wskaźniki nakładu	8
14.	Podsumowanie	9
15.	Wnioski	9

1. Cel

Celem opracowania była analiza informacji z wniosków konkursowych złożonych w 13 konkursie o zlecenie realizacji zadań (w formie wsparcia) w ramach art. 36 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem sposobu określania przez Wnioskodawców form wsparcia w złożonych wnioskach oraz zależności między formami wsparcia a innymi czynnikami.

2. Informacje ogólne odnośnie 13 konkursu o zlecenie zadań

W 13 konkursie o zlecenie realizacji zadań w terminie przewidzianym w ogłoszeniu złożonych zostało w sumie **618 wniosków**. Analizą dotyczącą form wsparcia objęto wnioski które przeszły pozytywnie ocenę formalną i zostały dopuszczone do oceny merytorycznej (**97,6 %** wszystkich złożonych w konkursie wniosków).

W ramach konkursu złożono projekty dotyczące następujących celów programowych:

- **celu programowego 1:** wejście osób niepełnosprawnych na otwarty rynek pracy (9,3% wniosków)
- **celu programowego 2:** zwiększenie samodzielności osób niepełnosprawnych (40,8% wniosków)
- **celu programowego 3:** wzrost aktywności osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia (28,8% wniosków)
- **celu programowego 4:** zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do informacji i specjalistycznych usług (16,5% wniosków)
- **celu programowego 5:** poprawa jakości funkcjonowania otoczenia osób niepełnosprawnych (9,3% wniosków)

3. Katalog form wsparcia

W 13 konkursie po raz pierwszy wprowadzono klasyfikację form wsparcia za pomocą katalogu form wsparcia. Katalog form wsparcia konsultowano ze Społeczną Radą Konsultacyjną przy Zarządzie PFRON. Klasyfikacja miała charakter dobrowolny i prowadzona była wyłącznie w celach analitycznych, nie miała wpływu na ocenę wniosku. Wprowadzenie klasyfikacji form wsparcia było próbą ujednoczenia nomenklatury jaką posługują się Wnioskodawcy dla określania tych samych działań.

Katalog wprowadzony został dla trzech celów programowych:

- **celu programowego 1:** wejście osób niepełnosprawnych na otwarty rynek pracy,
- **celu programowego 2:** zwiększenie samodzielności osób niepełnosprawnych,
- **celu programowego 5:** poprawa jakości funkcjonowania otoczenia osób niepełnosprawnych.

Ograniczenie zastosowania katalogu wyłącznie do ww. celów programowych wynikało z faktu, iż jedynie w tych trzech celach podstawową jednostką służącą do obliczania wskaźników oraz dofinansowania stanowią godziny wsparcia udzielonego.

We wniosku pod każdą formą wsparcia (opisem formy) zawarto punkt, który brzmiał: „Klasyfikacja formy wsparcia”. Wnioskodawcy mieli możliwość dopasowania zaplanowanych przez siebie działań do zaproponowanych przez PFRON działań z katalogu.

Formy wsparcia z katalogu pozostające do wyboru w formie list rozwijanych - zostały zróżnicowane:

- **dla poszczególnych celów programowych,**

- dla poszczególnych typów form wsparcia.

4. Liczebność form wsparcia w podziale na typy wsparcia

Wsparcie w projektach podzielono na 3 typy:

- **Wsparcie bezpośrednie zasadnicze** - wsparcie bezpośrednio wynikające z charakteru projektu, mające podstawowe znaczenie dla realizacji celu projektu, np.: orientacja przestrzenna w projekcie rehabilitacji osób niewidomych.
- **Wsparcie bezpośrednie pomocnicze** - wsparcie spełniające pomocniczą rolę w stosunku do kluczowych form wsparcia w projekcie, np.: dowóz beneficjentów.
- **Wsparcie pośrednie** - działania realizowane na rzecz konkretnej osoby, jednakże bez jej osobistego udziału, np.: rozmowy trenera pracy potencjalnym pracodawcą w projekcie zatrudnieniowym.

Spośród katalogowych form wsparcia Wnioskodawcy najczęściej klasyfikowali zaplanowane przez siebie wsparcie jako „wsparcie asystenta/trenera pracy” (cel 1) „inną rehabilitację społeczną” (cel 2) oraz „Szkolenia dla otoczenia osób niepełnosprawnych” (cel 5).

Wybór niewłaściwego typu formy – np. wsparcia pośredniego zamiast wsparcia bezpośredniego powodował, iż naliczone w projekcie wskaźniki nie odzwierciedlały zaplanowanych zadań.

W przypadku wsparcia pośredniego – wymuszona przez generator konieczność wpisania wartości „0” w polu „Liczba osób uczestniczących w jednej sesji” powodowała, że naliczony drugi wskaźnik nakładu o wartości „0” uniemożliwiał obliczenie kwoty dofinansowania i pozytywną ocenę wniosku podczas weryfikacji merytorycznej.

5. Dobór formy wsparcia do zaplanowanych działań

W trakcie analizy zidentyfikowano problem polegający na budzącym wątpliwości doborze form wsparcia z zaproponowanego przez PFRON katalogu do zaplanowanych w projekcie działań. Poniżej przedstawiono jedynie przykłady.

Analiza wykazała, że część form wsparcia wpisanych przez projektodawców pod nazwą „Inna rehabilitacja społeczna” mieści się w skonkretyzowanych FW zawartych w katalogu dla ww. celu. Np.: kurs bocci – w katalogu: zajęcia sportowe, terapia przez sztukę – w katalogu: terapia zajęciowa czy wsparcie psychologiczne – w katalogu: pomoc psychologiczna. Ponadto, jako „inną rehabilitację społeczną” klasyfikowano szereg form z obszaru rehabilitacji zdrowotnej, edukacji, kultury i rozrywki, animacji czasu wolnego. Znajdują się tam również formy wsparcia z obszaru rehabilitacji zawodowej jak: pośrednictwo pracy, doradztwo zawodowe czy szkolenia zawodowe.

Wnioskodawcy często wpisywali wsparcie, które powinno zostać zakwalifikowane do wsparcia bezpośredniego zasadniczego (do jednej z pozycji katalogowych) jako wsparcie bezpośrednie pomocnicze. Niewłaściwy wybór nie wiązał się z żadnymi konsekwencjami i tym sposobem w typie wsparcia, które powinno być wsparciem „dodatковым” jak np.: dowóz beneficjentów - znalazły się działania kluczowe dla celów rehabilitacji ON takie jak np.: rehabilitacja ruchowa czy szkolenia zawodowe.

6. „Problemowe” formy wsparcia

Staża zawodowe stanowiły jedną z problematycznych form wsparcia. Wsparcie bezpośrednie zasadnicze – i godziny wsparcia z nim powiązane - wpływają m.in. na wysokość drugiego wskaźnika nakładu (im większa liczba godzin wsparcia udzielonego w projekcie tym niższy drugi wskaźnik nakładu i wyższa ocena wniosku oraz większa naliczona przez wskaźnik kwota proponowanego dofinansowania).

Szkolenia zewnętrzne stanowiły kolejną problemową formę wsparcia. Mając na uwadze fakt, że w tego rodzaju szkoleniach nie można zaplanować liczby prowadzących jednorazowo zajęcia (w przypadku wsparcia w całości zleconego wykonawcy zewnętrznemu), szkolenia takie, kupowane „w całości” trudno było kwalifikować jako godziny wsparcia udzielanego przez Wnioskodawcę (pracowników wnioskodawcy) w ramach projektu. Dodatkowo szkolenia takie wiązały się często z bardzo wysokimi kosztami.

Kolejnym problemem były **skrajnie różne formy działań wpisanych w taką samą formę wsparcia** w ramach tego samego celu i zadania. Np.: w tym samym celu i zadaniu (cel 5 zadanie 3) znalazły się zarówno specjalistyczne szkolenia w małych grupach podnoszące kwalifikacje otoczenia (np.: kadry) oraz kilkusetosobowe konferencje opisane jako „szkolenie otoczenia”. Połączenie w jednym celu i zadaniu tak skrajnie różnych działań spowodowało duże rozbieżności we wskaźnikach nakładu. Ponadto, wątpliwość budzi umieszczanie konferencji w danym celu i zadaniu (imprezy zgłaszane mogły być w innym celu programowym) oraz skuteczność tego rodzaju wsparcia.

W części wniosków złożonych przez organizacje obejmujące wsparciem osoby z niepełnosprawnością słuchową pojawiły się działania będące **usługami tłumacza języka migowego** lub tłumacza-przewodnika. W związku z tym, że powyższe wsparcie zgłaszane było w celu 2 – wpisanie go w projekt zgodnie z zasadami konkursu nastroczało Wnioskodawcom dużych problemów. Usługi tłumacza migowego ujmowane były zazwyczaj w projektach w formie dyżuru – co sprawiało, że zakwalifikowanie tego rodzaju działań jako formy wsparcia budziło duże wątpliwości.

7. Formy wsparcia a stopień niepełnosprawności BO

Zasady konkursu nie określały szczegółowo procentowego udziału rodzaju stopnia niepełnosprawności beneficjentów ostatecznych. Ograniczały tylko liczbę BO ze stopniem lekkim w celach programowych 1, 2 i 3 (spełnienie tego wymogu jest weryfikowane na etapie realizacji projektu).

Stopień niepełnosprawności jest podstawową informacją wykorzystywaną w oficjalnych publikacjach dotyczących osób niepełnosprawnych (m.in. w publikacjach GUS-owskich). Zastosowanie w liście odpowiedzi dla pola „stopień niepełnosprawności” sformułowania „**nie dotyczy**” w znaczącym stopniu ogranicza możliwości szczegółowej analizy beneficjentów uczestniczących w zadaniach zleczanych, jak również szerszych analiz wykorzystujących dane zewnętrzne (bazy SODiR, GUS, itp.).

Analiza form wsparcia pod względem stopnia niepełnosprawności beneficjentów **celu programowego 1** wskazała, że dla **94% form wsparcia** Projektodawcy we wnioskach w pole stopień niepełnosprawności wpisali „**bez znaczenia**”. Konsekwencją takiego wyboru Wnioskodawców jest objęcie wsparciem w ramach celu programowego 1 liczącej **19 362 osób** grupy beneficjentów o niesprecyzowanym stopniu niepełnosprawności (na 19 765 osób objętych wsparciem w celu programowym 1) .

W pozostałych **6% form wsparcia** (obejmujących łącznie 405 osób) Wnioskodawcy wskazali dla beneficjentów ostatecznych „orzeczenie o niepełnosprawności”, co oznacza, że osoby te były poniżej 16 roku życia. Zapewne jest to błąd, gdyż mało prawdopodobne jest by osoby poniżej 16 roku życia

otrzymywały wsparcie w postaci m.in.: poradnictwa zawodowego, szkoleń zawodowych czy wsparcia asystenta/trenera pracy.

W celu programowym 2, podobnie jak w celu programowym 1, projektodawcy przypisując konkretne formy wsparcia do beneficjentów ostatecznych w zdecydowanej większości (**58% form wsparcia**) uznali, że stopień niepełnosprawności jest bez znaczenia. Konsekwencją takiego wyboru Wnioskodawców jest objęcie wsparciem w ramach celu programowego 2 liczącej **42 210 osób** grupy, beneficjentów o niesprecyzowanym stopniu niepełnosprawności (na 62 233 osób objętych wsparciem w celu programowym 2) .

Do **1/3 form** wsparcia przypisano beneficjentów z „**orzeczeniem o niepełnosprawności**” (14 752 osoby objęte ww. formami wsparcia), co oznacza, że są to osoby poniżej 16 roku życia.

Formy wsparcia, do których przypisano BO ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności już na etapie konstruowania projektu, to niecałe 9% (FW obejmujące łącznie 5 271 osób).

8. Formy wsparcia a rodzaj niepełnosprawności BO

W celu programowym 1 na 202 formy wsparcia zaplanowane we wnioskach poddanych ocenie merytorycznej, w przypadku aż w **189 form wsparcia** Wnioskodawcy nie określili rodzaju niepełnosprawności osób, dla których zaplanowali wsparcie.

Należy zaznaczyć, że konsekwencją takiego wyboru Wnioskodawców jest objęcie wsparciem w ramach celu programowego 1 bardzo dużej, liczącej aż **19 157 osób** grupy, beneficjentów o niesprecyzowanym rodzaju niepełnosprawności (na **19 765 osób** objętych wsparciem w celu programowym 1) .

W celu programowym 2 na 1240 form wsparcia zaplanowanych we wnioskach poddanych ocenie merytorycznej, aż w przypadku **635 form wsparcia** Wnioskodawcy nie określili rodzaju niepełnosprawności osób, dla których zaplanowali wsparcie.

Analogicznie jak w celu 1, konsekwencją braku określenia rodzaju niepełnosprawności w wielu formach wsparcia jest objęcie wsparciem w ramach celu programowego 2 dużej – liczącej aż **35 806 osób** grupy beneficjentów o niesprecyzowanym rodzaju niepełnosprawności (na **62 233 osoby** objęte wsparciem w celu programowym 2) .

9. Formy wsparcia a liczba osób uczestniczących w jednej sesji

W celu programowym 1 w jednej sesji zajęć grupowych – w zależności od formy wsparcia - miało wziąć udział średnio od **4** do około **15** osób (średnia liczba BO w 1 sesji: poradnictwo – 15,6 osób, inna rehabilitacja zawodowa - 10,7 osób, szkolenia zawodowe dla osób niepełnosprawnych - 10 osób, wsparcie asystenta/trenera pracy - 10 osób, poradnictwo zawodowe - 9,7 osób, poradnictwo prawne - 9,7 osób, pomoc psychologiczna - 9,6 osób, praktyki zawodowe - 4 osoby).

W celu programowym 2 – w zależności od formy wsparcia - w jednej sesji zajęć grupowych miało wziąć udział średnio od **5** do około **23** osób (zaobserwowano w tej kwestii duże skrajności np.: minimalna liczba **1** osoba maksymalna **127** w ramach tej samej katalogowej formy wsparcia).

W celu programowym 5, w zadaniu 3 - średnio w „szkoleniach dla otoczenia” brało udział **29** osób. Minimalna liczba - **1** osoba, maksymalna liczba – **230** osób (w ramach tej samej katalogowej formy wsparcia).

Zaplanowanie w zadaniu 3 działań dla bardzo licznych np. 200 osobowych grup (które to działania można nazwać konferencjami) oraz zapewnienie w ramach projektu „dodatkowego” wsparcia tj.: wyżywienia, noclegów, dojazdu etc. - zwiększało drugi wskaźnik nakładu obniżając tym samym proponowaną kwotę dofinansowania oraz punktację w ocenie merytorycznej wniosku (ocena za wysokość wskaźnika oraz proponowana kwota dofinansowania wynikająca z wartości wskaźnika uzupełniane były „automatycznie” przez Generator Wniosków podczas oceny merytorycznej).

Tego rodzaju wnioski (przewidujące w praktyce organizację konferencji) w znaczący sposób „odstają” od innych wniosków zaplanowanych w ramach zadania 3, w których przewidziane są szkolenia/warsztaty/kursy „stacjonarne” w małych grupach.

10. Błędy we wsparciu grupowym/indywidualnym

W złożonych wnioskach – w przypadku 52 form wsparcia (co stanowi około 6% wszystkich form wsparcia) Wnioskodawcy błędnie dopasowali liczbę osób uczestniczących w jednej sesji do „intensywności wsparcia” (w rozumieniu : zajęć grupowych i indywidualnych). Trudno wnioskować czy błędnie określono liczbę osób uczestniczących w zajęciach, czy też błąd popełniono na etapie określania „intensywności” zajęć.

Przykładowo, zaplanowano do realizacji **indywidualne** formy wsparcia takie jak:

- Pomoc psychologiczna (**192 osoby** uczestniczące w jednej sesji),
- Diagnostyka pedagogiczna (**50 osób** uczestniczących w jednej sesji),
- Rehabilitacja ruchowa (**48 osób** uczestniczących w jednej sesji),
- Integracja sensoryczna (**46 osób** uczestniczących w jednej sesji),
- Inna rehabilitacja społeczna (**39 osób** uczestniczących w jednej sesji),
- Terapia zajęciowa (**30 osób** uczestniczących w jednej sesji).

11. Formy wsparcia a czas jednej sesji

W celu programowym 1 największe rozbieżności w czasie trwania sesji (minimalny czas trwania 1 sesji **1 godzina**, maksymalny - **8 godzin**) wystąpiły w przypadku takich katalogowych form wsparcia jak: „Szkolenia zawodowe dla osób niepełnosprawnych”, „Praktyki zawodowe”, „Wsparcie asystenta/Trenera pracy” oraz „Pomoc psychologiczna”.

Sesje 1-godzinne są w pełni uzasadnione, oznaczają, że Wnioskodawca w sposób odpowiadający rzeczywistości przedstawił zaplanowane działania (po godzinie zajęć jest np. przerwa lub zajęcia trwają jednego dnia tylko godzinę). Dla części form wsparcia 8 godzinny czas trwania sesji może być w jakimś stopniu uzasadniony, jednakże trudno sobie wyobrazić zajęcia trwające w sposób ciągły przez 8 godzin. Trudno uzasadnić wpisanie tak długich zajęć w przypadku np.: pomocy psychologicznej. Jest mało realne by zajęcia z psychologiem trwały jednorazowo 8 godzin. Powodem tego rodzaju błędów najprawdopodobniej jest niezrozumienie przez Wnioskodawców terminu „**czas trwania jednej sesji w godzinach**”.

W celu programowym 2 największe rozbieżności w czasie trwania jednej sesji wystąpiły w przypadku takich form wsparcia jak: "Trening funkcjonowania codziennego" (minimalny czas trwania 1 sesji **0,15 godziny**, maksymalny - **12 godzin**), "Zajęcia sportowe" (minimalny czas trwania 1 sesji **0,5 godziny**, maksymalny - **12 godzin**), "Turystyka i rekreacja" oraz "Nauka prowadzenia gospodarstwa domowego" (minimalny czas trwania 1 sesji **1 godzina**, maksymalny - **12 godzin**).

W przypadku części ww. form wsparcia można doszukiwać się uzasadnienia dla wpisania 12 godzinnego czasu trwania 1 sesji, jednakże - podobnie jak w celu 1 - trudno w praktyce wyobrazić sobie zajęcia trwające w sposób ciągły przez 12 godzin (bez czasu na posiłki, odpoczynek, bez przerw). Powodem tego rodzaju błędów - podobnie jak to opisano w przypadku celu 1 - jest najprawdopodobniej niezrozumienie przez Wnioskodawców terminu „czas trwania jednej sesji w godzinach”.

Również w celu programowym 5 zidentyfikowano znaczące rozbieżności w czasie trwania sesji w przypadku tych samych (co do nazwy) form wsparcia. Dla „szkoleń dla otoczenia osób niepełnosprawnych” Wnioskodawcy zaplanowali minimalny czas trwania 1 sesji na **1 godzinę**, natomiast maksymalny czas trwania 1 sesji na **12 godzin**. Dla „szkoleń psów przewodników” Wnioskodawcy zaplanowali minimalny czas trwania 1 sesji na 1 godzinę, natomiast maksymalny czas trwania 1 sesji na 8 godzin.

12. Formy wsparcia a liczba prowadzących

W celu programowym 1 analiza danych wskazuje, że w przypadku prawie wszystkich badanych form wsparcia, zajęcia indywidualne jednorazowo były prowadzone przez jednego prowadzącego.

W zajęciach grupowych najczęściej prowadzących jednorazowo zajęcia (średnio) było związanych z poradnictwem – 2,3 osób prowadzących oraz wsparciem asystenta/trenera pracy – 2 osoby prowadzące. Maksymalna liczba prowadzących jednorazowo zajęcia grupowe w badanych formach wsparcia była związana z prowadzeniem poradnictwa i wynosiła 5,5 osób prowadzących.

W 2 celu programowym w zajęciach indywidualnych największa średnia liczba prowadzących jednorazowo zajęcia dotyczyła formy wsparcia „turystyka i rekreacja” – 5 osób prowadzących. Drugą w kolejności formą wsparcia pod względem średniej liczby prowadzących jednorazowo zajęcia była diagnostyka pedagogiczna – 2 prowadzących.

W zajęciach grupowych najczęściej prowadzących jednorazowo zajęcia (średnio) było związanych z formą wsparcia turystyka i rekreacja – 6,2 osoby prowadzące. Nieco mniej (4,3 prowadzących) dotyczyło wsparcia z zakresu hipoterapii.

Podobnie jak w przypadku zajęć indywidualnych (cel 2) w kilku formach wsparcia wystąpiła duża rozbieżność w minimalnej i maksymalnej liczbie prowadzących zajęcia:

- turystyka i rekreacja **od 1 do 20 prowadzących**,
- inna rehabilitacja społeczna – **od 1 do 18,5 prowadzących**,
- dogoterapia **od 1 do 12 prowadzących**,
- zajęcia sportowe **od 1 do 11 prowadzących**,
- trening funkcjonowania codziennego oraz terapia zajęciowa **od 1 do 10 prowadzących**.

Tak duża liczba prowadzących (w przypadku wartości maksymalnych) w niektórych przypadkach była zapewne zawyżona i wynikała z uwzględnienia jako „prowadzących jednorazowo zajęcia” wszystkich terapeutów/prowadzących powiązanych z daną formą wsparcia lub też udzielających wsparcia „równolegle” dla kilku różnych grup beneficjentów w tym samym czasie. Przyczyną tego rodzaju błędów było najprawdopodobniej niezrozumienie definicji określenia „**liczba osób prowadzących jednorazowo zajęcia**”.

Nieprawidłowa (zbyt duża, niespójna z opisami form wsparcia we wniosku) wartość wpisana w polu „liczba osób prowadzących jednorazowo zajęcia” powodowała, iż wyliczone wskaźniki w projekcie nie odzwierciedlały zaplanowanych do zrealizowania zadań, co na etapie oceny merytorycznej wniosków

obniżało ocenę w I etapie w punkcie 5: „W jakim stopniu zaplanowane wartości wskaźników produktu i/lub rezultatu są realne do osiągnięcia?”

Dodatkowo, znacząco zaniżany był drugi wskaźnik nakładu (wynikający z nieprawidłowej, zawyżonej liczby godzin wsparcia udzielonego), co miało duże znaczenie dla wszystkich Wnioskodawców, ponieważ powodowało obniżenie wartości wskaźnika bazowego, wpływającego na wyliczenie proponowanej kwoty dofinansowania poszczególnych projektów.

W celu programowym 5, Wnioskodawcy (w zależności od typu projektu) wybierali spośród 2 form wsparcia „katalogowego”: „szkoleń dla otoczenia osób niepełnosprawnych”, przy których liczba prowadzących jednorazowo zajęcia indywidualne wyniosła średnio 1,7 osób (minimalna liczba prowadzących 1 maksymalna 4) oraz „szkoleń psów przewodników” (średnio 1 prowadzący).

W zajęciach grupowych średnia liczba prowadzących jednorazowo zajęcia wyniosła średnio 1,6 (minimalna 1 a maksymalna 8 prowadzących).

13. Formy wsparcia a drugi wskaźniki nakładu

Kluczowym wskaźnikiem dla oceny wniosków oraz ustalenia proponowanej kwoty dofinansowania w 13 konkursie był **drugi wskaźnik nakładu**. Wartość wskaźnika bazowego (dla danego typu projektów) ustalona została przez Zarząd PFRON na podstawie analizy wartości wskaźników nakładu w projektach tego samego typu, zgłoszonych w konkursie. W przypadku wniosków, w których wartość podlegającego ocenie drugiego wskaźnika nakładu przekraczała wyznaczoną przez Zarząd PFRON (dla danego typu projektu) wartość wskaźnika bazowego, proponowana przez Komisję Konkursową kwota dofinansowania ulegała automatycznie proporcjonalnemu zmniejszeniu.

Tabela nr 1. Sposób obliczania drugiego wskaźnika nakładu w zależności od celu programowego

Typ projektu	Sposób obliczania drugiego wskaźnika nakładu
cel programowy 1	stosunek kwoty dofinansowania do liczby godzin udzielonego wsparcia
cel programowy 2	stosunek kwoty dofinansowania do liczby godzin udzielonego wsparcia
cel programowy 5	stosunek kwoty dofinansowania do liczby godzin szkolenia, kursu, warsztatu.

Podstawowe skutki określonego sposobu obliczania tego wskaźnika zestawiono poniżej:

- **Włączenie do budżetu kosztów wyżywienia, dojazdów oraz kosztów działań finansowanych w ramach innych pozycji budżetowych nawet przy prawidłowo obliczonej liczbie godzin wsparcia udzielonego - zwiększało drugi wskaźnik nakładu, obniżając tym samym proponowaną kwotę dofinansowania oraz punktację w ocenie merytorycznej wniosku.**
- **Zakup szkoleń zewnętrznych w wielu przypadkach znacząco zwiększał koszty projektów.**

- **Podsumowanie**

Wprowadzona po raz pierwszy klasyfikacja form wsparcia na podstawie zaproponowanego przez PFRON katalogu w pewnym stopniu spełniła swoją funkcję. Pozwoliła na zebranie danych dotyczących form wsparcia i poddanie ich analizie. Jednak - jak wykazała niniejsza analiza - nie udało się uniknąć błędów.

Wnioskodawcy – mając po raz pierwszy do czynienia z katalogową klasyfikacją form wsparcia popełnili wiele błędów, które w konsekwencji zmniejszyły wartość uzyskanego materiału. Generator Wniosków oraz katalog form wsparcia również okazały się być narzędziami wymagającymi dalszego doskonalenia, w tym wprowadzenia zmian:

- ułatwiających Wnioskodawcom wprowadzanie danych,
- poprawiających jakość zbieranego dla celów analitycznych materiału z wniosków,
- pozwalających uniknąć oczywistych błędów spowodowanych niezrozumieniem (zasad, określeń lub definicji) – które przekładają się obliczenie nierealnych wskaźników lub/i obniżenie punktacji podczas oceny merytorycznej.

14. Wnioski

1) Istnieje konieczność lepszego określenia sformułowań:

- **„Forma wsparcia”**: Wnioskodawcy w różny sposób opisywali planowane działania: niektórzy różne działania traktowali jako jedną, dość ogólnie opisaną formę wsparcia, inni opisywali je bardzo szczegółowo w nawet kilkudziesięciu różnych formach wsparcia. Dlatego też liczba form wsparcia w poszczególnych wnioskach jest bardzo zróżnicowana. Analiza wykazała również, że możliwe jest składanie w celach 1, 2 oraz 5 wniosków, w których Wnioskodawcy na skutek pomyłki czy też niezrozumienia – nie dodali w odpowiednim polu i nie opisali liczbowo ani jednej formy wsparcia. Przyczyną takiej sytuacji mogło być niezrozumienie znaczenia form wsparcia w składanych wnioskach (ich powiązanie z godzinami wsparcia, wskaźnikami, proponowaną kwotą dofinansowania).
- **„Czas trwania sesji”**: Wnioskodawcy wpisywali bardzo różne wartości czasu trwania sesji, jednakże trudno w praktyce wyobrazić sobie zajęcia trwające w sposób ciągły przez 12 godzin (bez czasu przeznaczonego na posiłki, odpoczynek, bez przerw). W definicji pojęcia „czas jednej sesji w godzinach” powinno zostać również podkreślone iż „godzina” jest godziną zegarową a nie np. godziną dydaktyczną (jak przyjęła część Wnioskodawców).
- **„Liczba osób biorących udział w jednej sesji”**: w danych z wniosków dotyczących beneficjentów ostatecznych uczestniczących w 1 sesji występują liczne błędy związane z liczbą wpisanych beneficjentów. Dotyczy to w szczególności zajęć indywidualnych.
- **„Godziny wsparcia udzielonego”**: w związku z tym, że stanowią podstawową jednostkę służącą obliczaniu wskaźników – sposób ich obliczenia powinien być jasny dla Wnioskodawców. Powinni oni mieć pewność, że zawarli w formach wsparcia wszystkie godziny zajęć zaplanowane w projekcie,
- **„Liczba prowadzących jednorazowo zajęcia”**: w punkcie wniosku powiązanim z tym określeniem pojawiło się wiele błędów - przekładających się na wartości wskaźników i punktację na etapie oceny merytorycznej.
- **„Wsparcie bezpośrednie zasadnicze”** lub **„wsparcie bezpośrednie pomocnicze”, „wsparcie pośrednie”**: znaczna część form wsparcia wpisywana we wnioskach jako wsparcie pośrednie to tak

naprawdę wsparcie bezpośrednio zasadnicze lub wsparcie bezpośrednio pomocnicze, co powoduje, że analiza tych danych jest niemożliwa. Dotyczy to w szczególności celu programowego 1, choć pomyłki takie występują również często w celu 2 i 5.

- 2) Wnioskodawcy deklarując we wniosku konkretne wartości liczbowe odnoszące się do objętych wsparciem beneficjentów z wybranym stopniem i rodzajem niepełnosprawności zobowiązani są do ich osiągnięcia na etapie realizacji projektu. Jest to w pewnym stopniu uzasadnione, jednakże w związku z tym, że trudno jeszcze przed rozpoczęciem rekrutacji podać dokładne wartości liczbowe, Wnioskodawcy – jak wykazała analiza - niejako „ratują się” wybierając „rodzaj niepełnosprawności bez znaczenia” oraz „stopień niepełnosprawności bez znaczenia”.

Takie działanie znacznie zubaża wiedzę PFRON odnośnie beneficjentów objętych wsparciem i utrudnia jakiegokolwiek analizy wniosków złożonych w ramach zadań zleczanych pod kątem wspierania określonych grup osób niepełnosprawnych oraz ogranicza możliwości szerszych analiz wykorzystujących dane zewnętrzne (bazy SODiR, GUS, itp.).